

#StudentSNSPA: Traseu educațional echitabil.

Integrare și reușită pe piața muncii (CNFIS-FDI-2020-0445)

Profilul absolvenților și absolventelor

SNSPA – Departamentul de Relații

Internaționale și Integrare Europeană

- Raport de analiză a datelor¹ -

Raport realizat de: Lect. univ. Bogdan Florian și drd. George Matu

Coordonatoare: Lect. univ. Alina Dragolea

Cadrul analizei

Raportul de față este un fragment dintr-un raport mai larg, în cadrul căruia sunt prezentate rezultatele unui chestionar administrat on-line în perioada octombrie – noiembrie 2020 absolvenților și absolventelor SNSPA. Într-o primă etapă, au fost transmise invitații de completare către un număr de peste 5000 de adrese de email care corespund persoanelor înmatriculate la programe de studii în cadrul facultăților din SNSPA, în perioada 2012 – 2017. Au fost înregistrate 972 de răspunsuri, dintre care 758 (78%) au fost chestionare completate integral. Considerăm răspunsurile primite relevante la nivelul SNSPA, în special pentru absolvenții din perioada 2018 – 2020, chiar dacă, din punct de vedere strict statistic nu pot fi considerate reprezentative la niveluri inferioare de agregare (specializări, promoții absolvite etc.). Chestionarul a cuprins un număr de aproximativ 170 de itemi, dimensiunea acestuia variind în funcție de anumite filtre. Itemii utilizați au fost preluați și adaptați din cadrul unor cercetări anterioare privind parcursul absolvenților de învățământ superior din România. Am utilizat această metodă de construcție a chestionarului

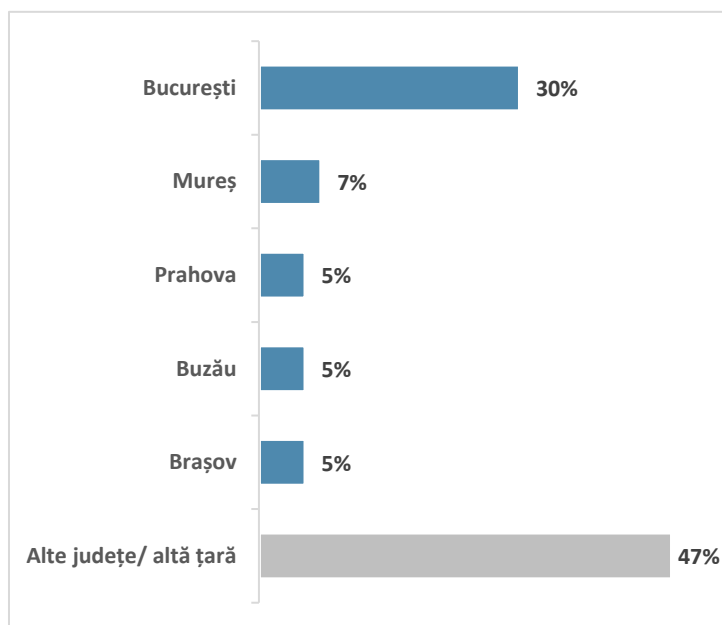
¹ Raportul de față a fost elaborat în cadrul obiectivului O3 "Realizarea unei analize privind inserția și parcursul pe piața muncii a absolvenților și absolventelor SNSPA în vederea identificării eventualelor cauze structurale care împiedică un traseu profesional de succes, a instrumentelor și competențelor utilizate în procesul de inserție pe piața muncii pentru îmbunătățirea ofertei educaționale și a strategiilor de promovare a universității."

pentru a ne asigura de validitatea datelor obținute, deoarece considerăm că acești itemi au fost anterior pre-testați și au produs rezultate relevante în cercetări similare. Menționăm aici, în mod special, studiile intitulate generic "Absolvenți și Piața Muncii", derulate pe cohortele 2005, 2006, 2009 și 2010 de către UEFISCDI.

Absolvenții SNSPA din cohorta investigată au fost împărțiți în grupe, în funcție de facultatea la care s-au înmatriculat. Analiza de mai jos vizează trei momente ale parcursului lor educațional: momentul pre-înscrierii la facultate (studiile absolvite, parcursul educațional, mediul de proveniență); perioada studiilor de licență / masterat, în funcție de structura absolvită și momentul absolvirii, urmat de intrarea (sau menținerea) pe piața muncii. Analiza prezentată detaliază principalele observații descriptive pe baza datelor colectate în perioada octombrie – noiembrie 2020.

Departamentul de Relații Internaționale și Integrare Europeană (DRIIE)

1. Parcurs educațional

Grafic 1.1 - Județul de proveniență al absolvenților DRIIE

Absolvenții DRIIE au un profil diferit de ceilalți absolvenți ai facultăților din cadrul SNSPA, fiind absolvenți ai unor programe de studii de nivel master. Ca și în cazul celorlalte facultăți, cei mai mulți dintre absolvenții DRIIE au finalizat studiile liceale în București. În cazul absolvenților programelor de master din cadrul DRIIE, observăm un număr mai mare de persoane care au absolvit studiile liceale în unele județe din regiunea istorică a Transilvaniei, precum

Mureș sau Brașov. De asemenea, o pondere mai ridicată o dețin persoanele care au absolvit studiile liceale în altă țară, mai precis în Republica Moldova (aproximativ 15% dintre absolvenții care au răspuns chestionarului). Jumătate dintre persoanele care au răspuns chestionarului declară că au locuit, în perioada de dinaintea înmatriculării în programe de studii de nivel universitar, în mediul urban în localități mari (municipii). 15% dintre absolvenții DRIIE au urmat studiile pre-universitare în mediul rural, iar aproximativ 40% provin din orașe mici sau medii. Absolvenții programelor de studii DRIIE au parcurs studiile liceale de regulă la specializarea „uman”, și sunt, în majoritate, absolvenți ai colegiilor naționale. Cei mai mulți absolvenții ai programelor de masterat DRIIE au obținut o diplomă de licență la Universitatea din București sau la SNSPA. Există însă și absolvenți care au finalizat studiile universitare de licență la ASE București, UBB Cluj sau la Sibiu. Diversitatea universităților de proveniență a absolvenților DRIIE este ușor de explicat dat fiind caracterul relativ unic în oferta programelor de studii de nivel masteral din România a programelor de studii administrate la nivelul DRIIE.

Motivul cel mai des menționat (peste 56% dintre răspunsurile înregistrate) pentru care absolvenții DRIIE au ales să se înmatriculeze la un program de studii este reputația universității și

a Departamentului. Al doilea motiv ca frecvență a mențiunilor este legat de oportunitatea de a obține o calificare în domeniul științelor sociale. De asemenea, absolvenții și absolventele DRIIE au apreciat orientarea practică a programelor de studii drept un motiv important care a determinat alegerea lor.

2. Perioada studiilor de master

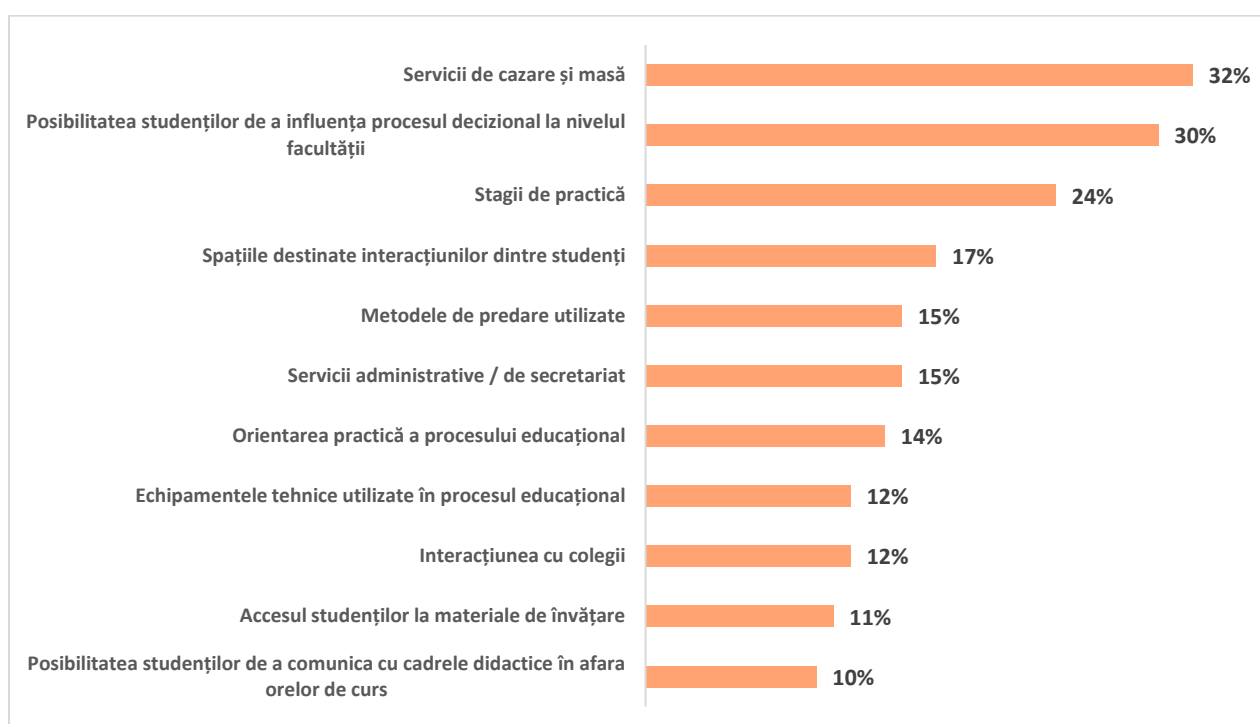
60% dintre absolvenții și absolventele DRIIE care au răspuns la chestionar au absolvit și au obținut diploma de master în durata de timp uzuală pentru acest program de studii. Este interesant faptul că, aproape o treime dintre persoanele care au răspuns la chestionar au declarat că, deși au absolvit toate cursurile din cadrul programului de studii la care au fost înmatriculați, și-au amânat susținerea disertației și, implicit, finalizarea programului de master. De asemenea, putem remarca faptul că 8% dintre persoanele care au răspuns la chestionar declară că mai au încă examene restante și 3% au declarat că au decis să abandoneze programul de studii.

Perioada studiilor de masterat este evaluată pozitiv de majoritatea absolută a absolvenților (peste 66%) care au răspuns întrebărilor din chestionar. Absolvenții și absolventele DRIIE evaluează fără nicio îndoială pozitiv aproape toate dimensiunile măsurate privind perioada studiilor universitare, precum și competențele dezvoltate în urma participării în activitățile didactice ale programului de studii urmat. Cu toate acestea, unele dimensiuni evaluate au înregistrat mai multe opinii negative. Spre exemplu: serviciile de cazare și masă oferite studenților de către universitate (aproximativ 32% dintre respondenți au oferit evaluări negative); posibilitatea studenților de a participa la procesul decizional în cadrul facultății (30%) sau stagiile de practică (24%). De cealaltă parte, dimensiunile evaluate pozitiv sunt disponibilitatea cadrelor didactice de a oferi sprijin și consiliere în afara orelor formale de curs/ seminar; accesul studenților la materialele de învățare recomandate în cadrul procesului educațional, precum și interacțiunile cu colegii.

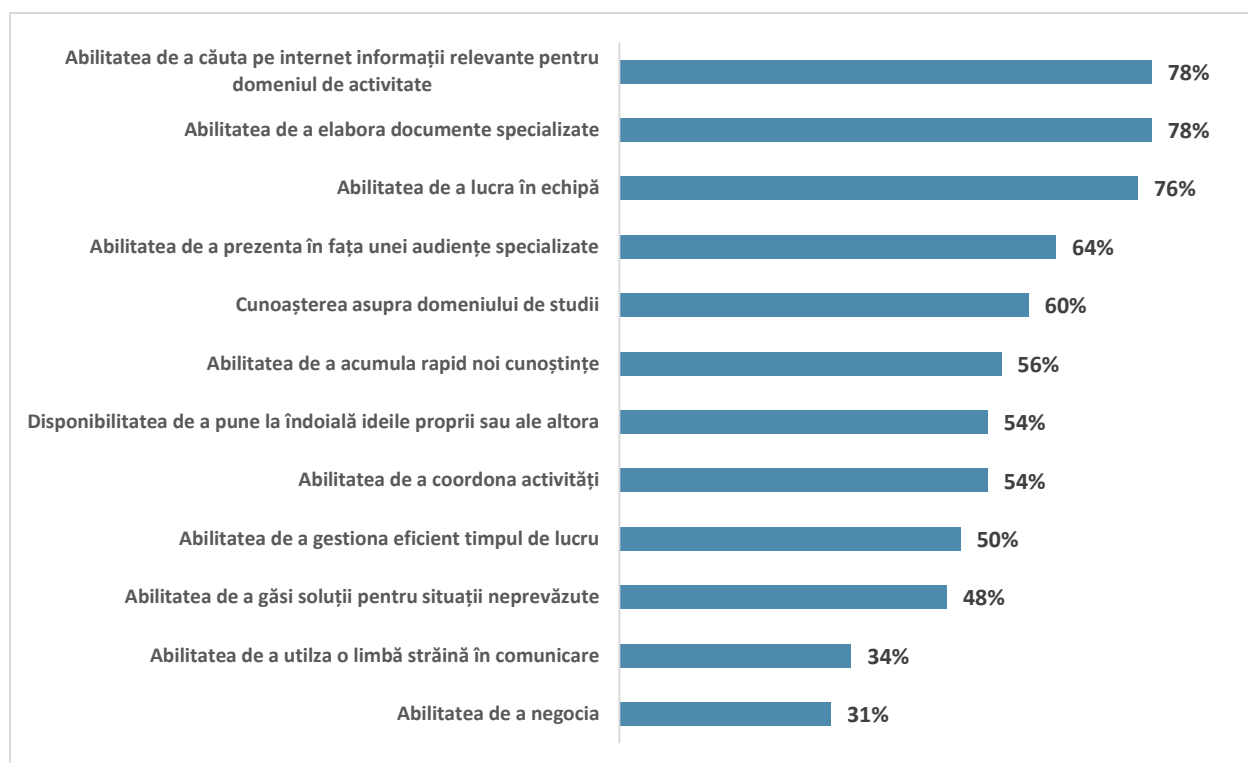
Competențele asupra cărora majoritatea absolvenților sunt de acord că le-au fost dezvoltate în cadrul programelor de studii sunt cele legate de abilitatea de a elabora documente specializate, de a căuta informații relevante pe internet și de a lucra în echipă (aproape 80% dintre respondenți au evaluat pozitiv modul în care programul de studii urmat a contribuit la dezvoltarea acestor competențe). Pe de altă parte, în ceea ce privește competențe precum utilizarea unei limbi străine

În comunicare, abilitatea de a negocia sau abilitatea de a găsi soluții în situații neprevăzute, evaluările înregistrate sunt mai degrabă negative. Spre exemplu, doar aproximativ 30% dintre absolvenți consideră că participarea la activitățile didactice în cadrul programului masteral a contribuit la dezvoltarea competențelor de utilizare a unei limbi străine. De asemenea, o treime dintre absolvenți consideră că programul de studii i-a ajutat să își dezvolte abilitățile de negociere.

Grafic 2.1 - Evaluarea caracteristicilor programului de studii și a serviciilor conexe asigurate de universitate - absolvenți DRIFE (% evaluări negative)

Grafic 2.2- Auto-evaluarea competențelor dezvoltate în cadrul programului de studii - absolvenți DRIIE (% evaluări pozitive)

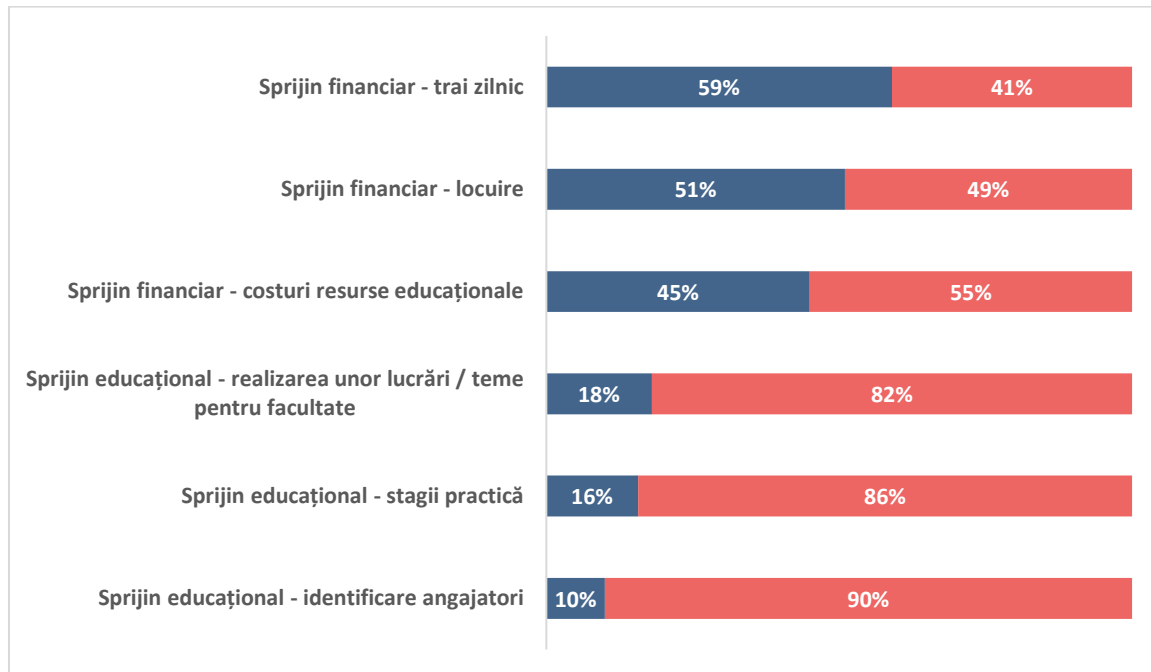

Perioada studiilor de master este adesea însoțită de o activitate simultană pe piața muncii, de regulă persoanele înmatriculate fiind angajate. Cu toate acestea, studenții și studentele necesită o susținere suplimentară fie de către universitate, prin asigurarea accesului la diferite servicii, cum ar fi cele de cazare sau asigurare a hranei zilnice, dar și prin instrumente de sprijin direct, financiar, cum ar fi bursele. Chiar dacă experiența și vârsta persoanelor înscrise la cursuri în cadrul programelor de master sunt mai mari decât în cazul colegilor și colegelor înmatriculați la ciclul de studii de nivel licență, familia rămâne o sursă importantă de sprijin pentru asigurarea confortului necesar parcurgerii cu succes a programului de studii.

În cazul absolvenților DRIIE, dependența de sprijinul material primit din partea familiei este în continuare pregnantă, chiar dacă este mai redusă decât în cazul colegilor înmatriculați în diferite facultăți din cadrul SNSPA la programe de studii de nivel licență,. Astfel, pentru 59% dintre absolvenții și absolventele DRIIE, familia reprezintă principala sursă a sprijinului financiar pentru acoperirea costurilor de trai zilnic, pentru 51% familia este principala sursă a sprijinului financiar pentru acoperirea cheltuielilor de locuire, în timp ce pentru mai puțin de jumătate (45%) dintre absolvenți, acoperirea costurilor cu resursele educaționale este asigurată tot de familie. În ceea ce privește sprijinul primit pentru rezolvarea provocărilor de natură educațională, absolvenții DRIIE sunt mult mai autonomi decât colegii lor de la nivelul de licență. Familia, spre exemplu, reprezintă

sprijinul principal pentru identificarea unor potențiali angajatori doar pentru 10% dintre respondenți.

Grafic 3 - Principala sursă de sprijin a absolvenților DRIIE pe perioada studiilor de masterat

Trebuie de asemenea menționat faptul, că aproape un sfert dintre absolvenți declară că au beneficiat pentru cel puțin un semestru, pe perioada studiilor de master, de bursă de merit (27%) sau de bursă de studii (22%). Doar 5% dintre absolvenți menționează faptul că au beneficiat de bursă socială.

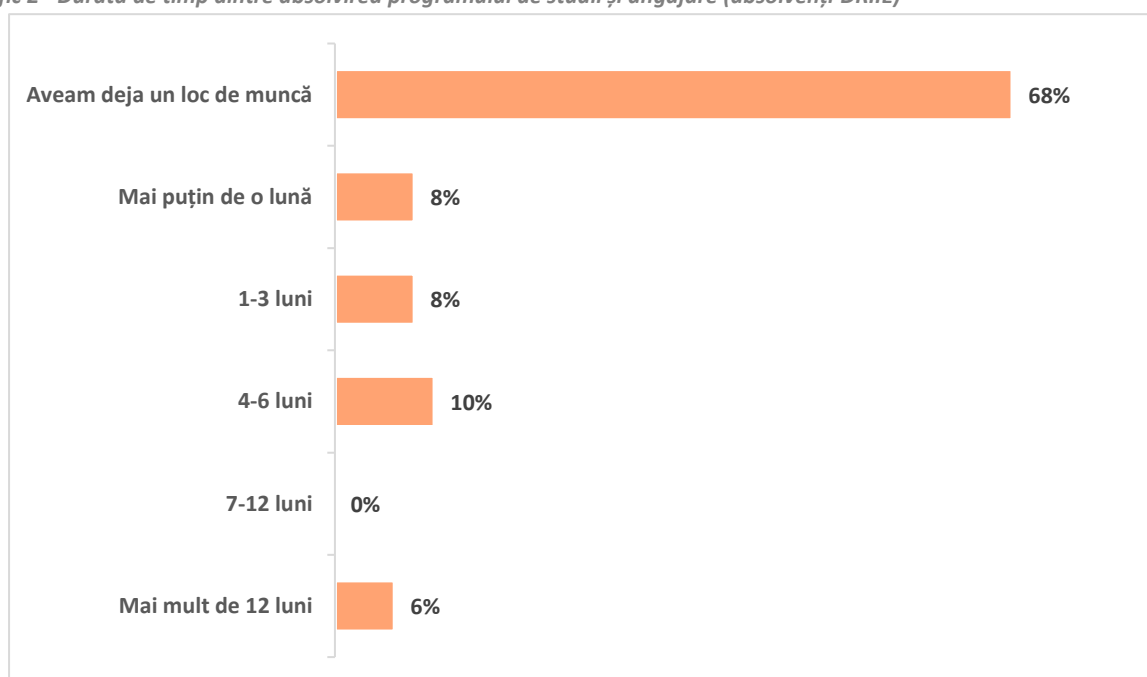
În perioada studiilor de master, jumătate (55%) dintre absolvenți și absolvente declară că au participat la activități de voluntariat sau internship, ceea ce le-a facilitat ulterior identificarea unui potențial angajator. Aproximativ 50% dintre absolvenții și absolventele DRIIE își propun să își continue parcursul educațional prin înscrierea în cadrul unui program de doctorat, însă printre respondenți, doar 2 persoane au declarat că sunt înmatriculate în cadrul unui program de studii doctorale. Majoritatea absolvenților DRIIE (81%) declară că în prezent sunt angajați, ei lucrând de altfel (68%) încă din timpul programului de studii absolvit. Aceste date indică faptul că, pentru absolvenții și absolventele DRIIE, continuarea parcursului educațional, prin înmatriculare într-un program de studii de doctorat reprezintă mai degrabă o intenție decât o acțiune concretă. Aproape toate persoanele care absolvă studiile de masterat în cadrul acestei facultăți urmează un parcurs profesional după absolvire, fără a mai reveni în sistemul educațional universitar.

3. Parcursul profesional

Integrarea profesională a absolvenților DRIIE este excelentă, peste 60% dintre acești declarând că sunt în prezent angajați, fie la același angajator ca cel avut după finalizarea studiilor universitare de masterat, fie la un alt angajator. Doar 4 persoane care au răspuns la chestionar declară că, în prezent, sunt șomeri. De asemenea, 6 persoane declară că nu sunt angajate dar nici nu își caută loc de muncă, iar 10 persoane declară că, deși își caută loc de muncă nu au reușit încă să găsească unul.

Tranziția de la absolvirea programului de studii la angajare este rapidă. Aproape 70% dintre absolvenți aveau deja un loc de muncă în momentul absolvirii programului de studii masterale. Dintre persoanele care nu dețineau un loc de muncă, majoritatea au avut nevoie de maxim 6 luni pentru identificarea unui angajator și ocuparea unui loc de muncă. Dintre aceștia, un număr mare de absolvenți declară că a avut nevoie de mai puțin de trei luni pentru angajare. Doar 6% dintre absolvenți susțin că au căutat un loc de muncă timp de mai mult de un an.

Grafic 2 - Durata de timp dintre absolvirea programului de studii și angajare (absolvenți DRIIE)

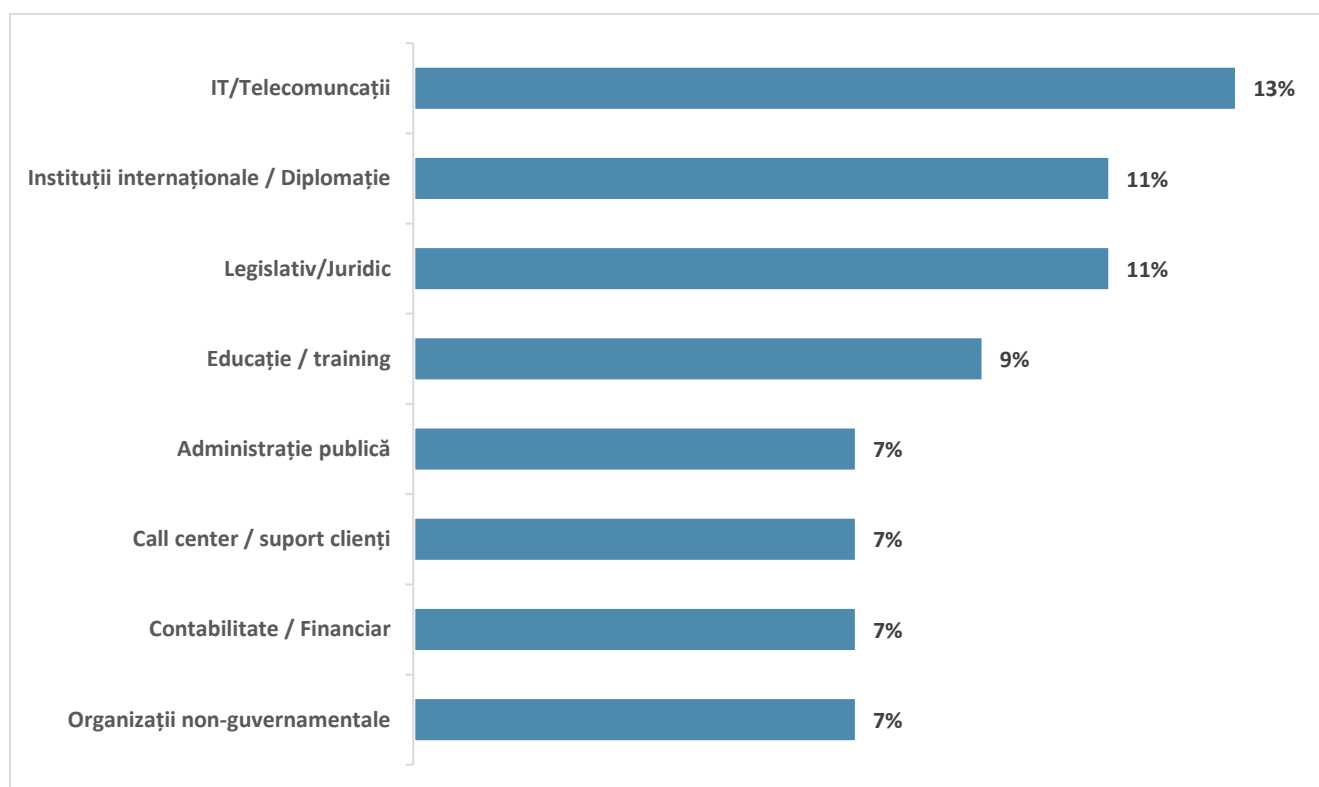
Majoritatea absolvenților DRIIE sunt angajați în sectorul privat (66%), 25% ocupă un loc de muncă în sectorul public și aproximativ 10% lucrează în sectorul non-guvernamental. Este într-o oarecare măsură surprinzătoare lipsa de flexibilitate a tipului de angajare precum și a relațiilor contractuale de muncă. Astfel, 90% (cvasi-totalitatea absolvenților DRIIE care dețin un loc de muncă) sunt angajați cu normă întreagă, 92% dintre aceștia dețin contracte individuale de muncă și 73% dețin

contracte pe perioadă nedeterminată. Doar 5 persoane au declarat că sunt angajați pe cont propriu, fie prin propria firmă, fie în calitate de persoane fizice autorizate (PFA), fie prin convenții civile.

În ceea ce privește tipul locului de muncă deținut, cei mai mulți dintre absolvenții și absolventele care au răspuns la întrebare consideră că dețin funcții de execuție (44%), în timp ce 33% consideră că ocupă funcții de conducere sau de management în organizațiile angajatoare. Doar 20% își evaluează poziția ocupată drept una de începător sau începătoare.

Printre domeniile de activitate economică în care sunt angajați absolvenții DRIIE, cel mai des menționate sunt: IT/ Telecomunicații, legislativ/ juridic și instituții internaționale sau diplomație. Mai rar menționate sunt domeniile precum cel al managementului, al marketing-ului sau al resurselor umane.

Grafic 3.1 - Domeniul de activitate în care s-au angajat absolvenții DRIIE

Cei mai mulți dintre absolvenții DRIIE (25%) declară că, în prezent, obțin venituri nete cuprinse în intervalul 4000 - 5000 RON. Merită observat aici faptul că mai mult de jumătate dintre absolvenții DRIIE au declarat că obțin în prezent venituri salariale mai mari decât salariul mediu net pe

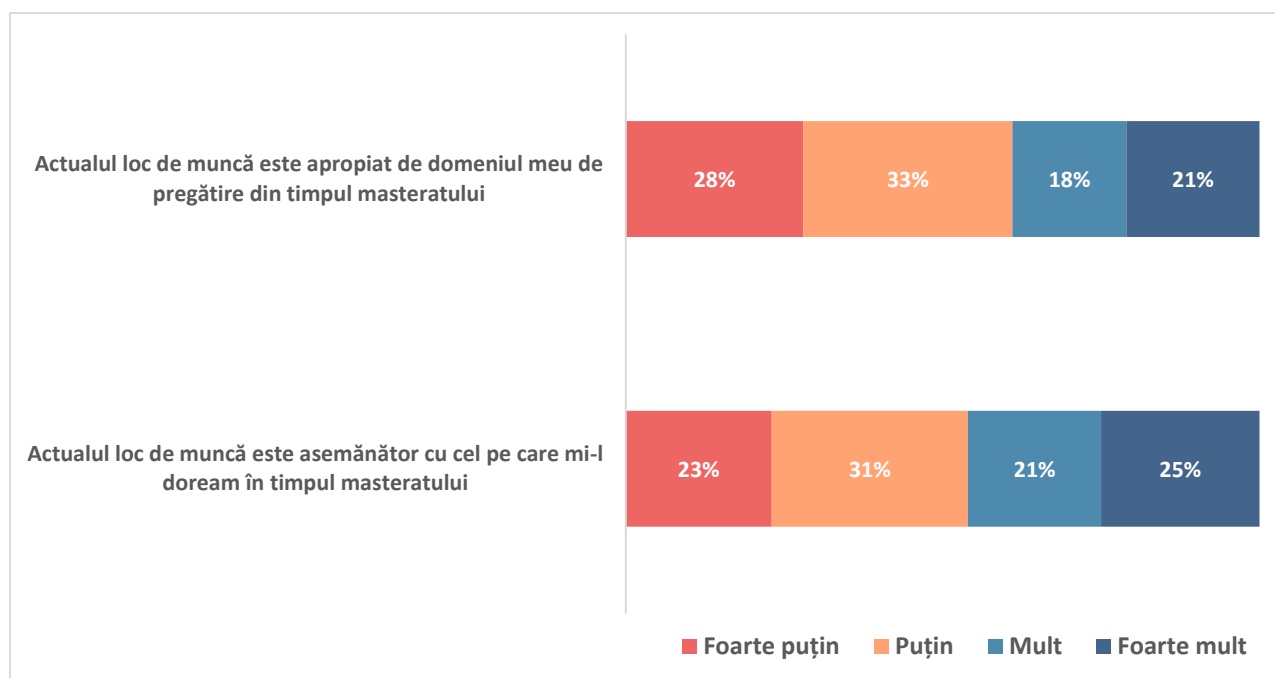
economie (de aproximativ 3300 RON² la nivelul anului 2020). Nivelul ridicat al veniturilor obținute este confirmat și de faptul că aproape două treimi dintre absolvenții care au răspuns chestionarului (60%) declară că sunt mulțumiți sau foarte mulțumiți de nivelul actual al acestor venituri salariale.

Pentru identificarea și ocuparea unui loc de muncă, modalitatea cel mai des menționată, cu aproape 50% din numărul total de răspunsuri, este utilizarea website-urilor specializate pentru recrutare și angajare. În același timp, 20% dintre absolvenți menționează utilizarea rețelelor sociale familiale sau de prieteni/ cunoștințe drept o strategie folosită în vederea ocupării unui loc de muncă. 24% dintre absolvenți susțin că au identificat locuri de muncă vacante în domeniul lor de interes și, pentru a le ocupa, au depus cereri și au participat la concursuri de angajare. De asemenea, utilizarea rețelelor sociale virtuale sau contactul inițiat de către angajatori reprezintă strategii care au dus la ocuparea unui loc de muncă pentru numeroase persoane care au absolvit programele de studii în cadrul DRIIE. Doar 2 persoane declară că și-au deschis afaceri proprii, în cadrul cărora s-au angajat. Din păcate, Centrul de Consiliere și Orientare Profesională existent la nivelul SNSPA nu este menționat nici măcar o singură dată drept o resursă de informații sau oportunități de angajare.

Evaluarea actualului loc de muncă ne arată faptul că, aproape două treimi dintre absolvenți consideră că poziția ocupată în prezent este adecvată nivelului de pregătire deținut. Cu toate acestea, 36% dintre absolvenți și absolvente consideră că sunt mai bine pregătiți profesional decât le este solicitat la locul de muncă. Prin raportare la așteptările create pe parcursul perioadei în care au fost studenți, evaluările absolvenților DRIIE sunt relativ negative. Astfel, 60% dintre absolvenți susțin că locul de muncă deținut nu se apropie de domeniul de pregătire din timpul facultății, în timp sub 50% consideră că actuala poziție corespunde așteptărilor lor dezvoltate pe perioada studiilor universitare.

² Date INS vezi - https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/cs10r20.pdf

Grafic 3.2 - Relația dintre locul de muncă și așteptările personale pentru absolvenții DRIIE

Jumătate dintre absolvenți își propun să își schimbe locul de muncă în viitor, sau să promoveze la actualul loc de muncă. Pe de altă parte, diversificarea surselor de venit reprezintă un alt obiectiv pe care mai mult de jumătate dintre absolvenții DRIIE îl menționează pentru viitor, în timp ce continuarea parcursului educațional, fie prin intermediul unor alte programe de studii universitare, fie prin intermediul unor cursuri de formare și pregătire profesională, reprezintă planuri de viitor mai rar menționate.

Concluzii:

Absolvenții și absolventele DRIIE sunt persoane provenite din mediul urban, care au finalizat colegii naționale în clase cu specializarea „uman”, majoritatea lor din București. Absolvenții ai studiilor de licență în cadrul SNSPA sau ai Universității București, de regulă, absolvenții DRIIE urmează programe de studii de nivel masteral în cadrul acestui departament datorită obiectivelor personale de angajare într-un anumit domeniu de activitate, sau datorită reputației universității. Unicitatea programelor de studii oferite de DRIIE este confirmată și de eterogenitatea mai mare a județelor de proveniență a viitorilor absolvenți, DRIIE fiind singura structură din cadrul SNSPA care atrage studenți din zona istorică a Transilvaniei. Pe parcursul programului de studii de master, absolvenții DRIIE sunt deja angajați, ceea ce face ca tranziția ulterioară spre piața muncii să fie virtual inexistentă. În puținele cazuri în care ocuparea unui loc de muncă are loc după absolvire, durata de timp necesară identificării și ocupării locului de muncă este una foarte scurtă. Domeniile în care

lucrează absolvenții DRIIE sunt variate, de la telecomunicații/IT, până la organizații internaționale/diplomație și organizații non-guvernamentale sau educație. Nivelul veniturilor este unul foarte ridicat prin comparație cu indicatorii statistici la nivel național.